

ΤΕΣΥ ΜΠΑΪΛΑ

Θυϊσκι μπλε

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ουίσκι μπλε**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Τέσου Μπάιλα
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κατερίνα Δουρίδα
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Τέσου Μπάιλα, 2014
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Τέσου Μπάιλα
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2014

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2014, 6.000 αντίτυπα

ISBN 978-618-01-0786-9

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΤΕΣΥ ΜΠΑΪΛΑ

*Θυϊσκι
μυλε*

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Το Πορτρέτο της Σιωπής,
εκδ. Ελληνική Πρωτοβουλία, 2009
εκδ. Έναστρον (επανέκδοση), 2013

Το Παραμύθι της Βροχής,
εκδ. Δοκιμάκης, 2011

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορεί:
Το μυστικό ήταν η ζάχαρη, 2013

Στη μητέρα μου Μαργέτα Δούρα

Η ζωή νοείται σαν κάτι το απροσμέτρητο
στέγω και θεωρώ τα κύματα
ό,τι πιο τέλειο πιο ανεπίδεκτο φθοράς
ποτέ του υπήρξε.

ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ,
«Το αμύγδαλο του κόσμου»,
Τρία ποιήματα με σημαία ευκαιρίας,
εκδ. Ίκαρος, 1982

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

«Μια μεγάλη περιπέτεια στο λευκό των σελίδων είναι το μυθιστόρημα», έγραφε ο Φλομπέρ.

Εντασσίμενο, λοιπόν, σ' αυτή την αξιωματική αλήθεια, το βιβλίο μου τούτο φωτογραφίζει την περιπέτεια των Ελλήνων στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν και να ζήσουν μια καλύτερη ζωή κατά τον προηγούμενο αιώνα. Ακολουθώντας τη δική του πορεία, ο ήρωας του βιβλίου φτάνει στα ανθρακωρυχεία του Βελγίου, όπου βιώνει τι θα πει «ξένος».

Τα γεγονότα που σημάδεψαν την ιστορία των ανθρακωρυχείων στις 8 Αυγούστου του 1956 ήταν συγκλονιστικά· η προσέγγιση που επιχειρείται δεν ξεφεύγει από την ιστορική αλήθεια, χωρίς όμως να επιμένει σε λεπτομέρειες.

Το βιβλίο αυτό θέλησα να είναι ένας φόρος τιμής στους Έλληνες εκείνους που, βουτηγμένοι στο κάρβουνο και στο σκοτάδι, βρέθηκαν στα ορυχεία του Βελγίου – ανάμεσά τους, για ένα μικρό σχετικά διάστημα, και ο πατέρας μου.

Ευχαριστώ ιδιαίτερωσ την Κατερίνα Πουλισσίου και την οικογένειά της για το κοινό μας ταξίδι στη Μαρσινέλ, τον Δρόσο Βενετούλη, τον Νίκο Γουλανδρή για τη μουσική ανάγνωση του βιβλίου, και την Κώστια Κοντολέων και τον Δημήτρη Στεφανάκη για την αναγνωστική και συγγραφική μας φιλία.

1

Πρέγος ή Λεβάντες είναι τούτος δω, αφεντικό;»
«Τραμουντάνα είναι, ρε Ηλία, πότε θα τα μάθεις;» του
απάντησε ο Μιχάλης κάπως βαριεστημένα, με την τρα-
χιά, μπάσα φωνή του. «Βοριάς καθαρός».

«Όποιος και να 'ναι, να βάνει ο Θεός το χέρι του, λέω γω,
γιατί δε μας βλέπω καλά, αφεντικό. Τούτη η ρουφιάνα δεν
αστειεύεται», απάντησε ο Ηλίας κι έκανε τον σταυρό του κοι-
τάζοντας προς τη θάλασσα.

Ο Μιχάλης γύρισε και τον κοίταξε, μετρώντας τον από την
κορυφή ως τα νύχια. Μια ολόκληρη ζωή είχαν περάσει μαζί.
Εκείνος σε λίγο θα έβγαινε στη σύνταξη, και ο Μιχάλης ούτε
να σκεφτεί δεν ήθελε ότι θα έμενε μόνος του να παλεύει πάνω
στα σαπιοκάραβα, χωρίς εκείνον. Το παρουσιαστικό του Ηλία
μαρτυρούσε έναν άνθρωπο που η μοίρα έριξε στα κύματα, χω-
ρίς αυτός να το θελήσει πραγματικά. Δεν έδωσε μαζί της, κι ας
βρέθηκε να δουλεύει καταμεσής στα πέλαγα. Μελαχρινός, με
ζεστά μαύρα μάτια και μια ορεσίβια χροιά στη φωνή του, υπη-
ρετούσε πιστά τον άνθρωπο που τον μάζεψε μαζί του στα κα-
ράβια και του έδωσε κάποτε δουλειά.

Άγνωστο πώς, είχε σταθεί μια μέρα μπροστά στον Μιχά-
λη στο λιμάνι του Πειραιά, ζητώντας του να τον πάρει μαζί

του στα βαπόρια. Το πλοίο ετοιμαζόταν να σαλπάρει κι ένας ναύτης έλυνε τον κάβο, όταν ο Ηλίας πλησίασε τον Μιχάλη, λίγο πριν ανέβει τη σιδερένια σκάλα του πλοίου, και του είπε: «Θείο, έχω ανάγκη από δουλειά, θα μου δώσεις;»

«Τι ξέρεις να κάνεις;» ρώτησε ο Μιχάλης και πιάστηκε από το σχοινί της σκάλας για ν' ανεβεί στο πλοίο.

«Τίποτα. Μα πρέπει να δουλέψω», είπε ο Ηλίας και κατέβασε το κεφάλι.

Ο Μιχάλης κοίταξε τον άγνωστο άντρα. Στεκόταν μπροστά του κι έμοιαζε με ένα αγρίμι που μόλις είχε κατεβεί στην πόλη για πρώτη φορά. Ήταν αδύνατος και ωχρός. Φορούσε μακρύ φθαρμένο γκρι παντελόνι, χοντρό σκούρο μπλε πουλόβερ και κρατούσε στον ώμο του έναν αυτοσχέδιο πάνινο μπόγο, σχεδόν άδειο. Από τη μια του τσέπη κρεμόταν ένας ναυτικός μπερές. Ο Μιχάλης πρόλαβε να διακρίνει μια βαθιά αξιοπρέπεια να ισορροπεί στα μάτια του και ισχυρή την ανάγκη του να δουλέψει.

Τα χέρια του ήταν τραχιά και άγρια, χέρια που πάλευαν για καιρό με τη γη. Οι παλάμες του είχαν ανοίξει και γύρω από τα ροζιασμένα του δάχτυλα μπορούσε κανείς να δει τη μαζεμένη σοδειά χαραγμένη στο δέρμα του. Ένα χαμόγελο γεμάτο καλοσύνη υπήρχε μόνιμα ζωγραφισμένο στο πρόσωπό του, ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές του, ακόμα κι όταν η θάλασσα έκανε τα σωθικά του ν' ανακατεύονται. Ορκιζόταν τότε στη μάνα του ότι δε θα έκανε άλλο ταξίδι και αναθεμάτιζε την τύχη του που τον είχε ρίξει άθυρμα μέσα στα κύματα.

«Φυλλάδιο έχεις;» τον ρώτησε ο Μιχάλης και τον κοίταξε ερευνητικά. Στο τραχύ του πρόσωπο μπόρεσε να διακρίνει τη δική του δίψα όταν είχε ζητήσει δουλειά στα καράβια πολλά χρόνια πριν.

Εκείνος άφησε κάτω τον μπόγο, έβγαλε από τη μια τσέπη του παντελονιού ένα διπλωμένο χαρτί και του το έδωσε.

Ο Μιχάλης το πήρε και διάβασε τα στοιχεία του νεαρού άντρα. Παραξενεύτηκε όταν είδε ότι είχαν περίπου την ίδια ηλικία, αν και εκείνος τον είχε αποκαλέσει πριν από λίγα λεπτά «θείο». Σήκωσε το βλέμμα του και το άφησε στα γεμάτα αδημονία μάτια του Ηλία. Του χαμογέλασε.

«Σάλτα πάνω», του είπε και του έδωσε πίσω το φυλλάδιο. Ο Ηλίας το έβαλε πάλι στην τσέπη του κι ύστερα, με μια βιαστική κίνηση, άρπαξε τον μπόγο του και τον κρέμασε στην πλάτη. «Ευχαριστώ, αφεντικό», του αποκρίθηκε. Φόρεσε με το ελεύθερο χέρι τον μπερέ του και πέρασε μπροστά από τον Μιχάλη για να ανεβεί τη σκάλα πρώτος εκείνος, λες και φοβόταν μην τυχόν, για κάποιον λόγο, «το αφεντικό», όπως θα αποκαλούσε από εκείνη τη στιγμή και για πάντα τον Μιχάλη, άλλαζε γνώμη.

Είχαν περάσει πολλά χρόνια από εκείνη τη μέρα. Οι δυο τους, πάντα μαζί, είχαν θαλασσοδαρθεί σε πολλά κύματα και είχαν αγκυροβολήσει σε νέα και άγνωστα λιμάνια. Ο Μιχάλης ήξερε ότι ο Ηλίας ποτέ δε συνήθισε τη θάλασσα· τα πελάγη της δεν κατάφεραν να κυλήσουν μέσα στις φλέβες του, ούτε ο φλοίσβος έβρεξε ποτέ τα φυλλοκάρδια του. Η ψυχή του γύριζε πάντα πίσω στους δικούς του τόπους, ροβολούσε σε καταπράσινα λιβάδια, ανέπνεε τον βουνίσιο αέρα του χωριού του και μάτωνε σκαρφαλώνοντας στα γκρεμνά του.

«Φοβάσαι, ρε Ηλία;» τον αποπήρε με αυστηρότητα. «Α ρε καημένε, όσα χρόνια και να περάσουν, στεριανή θα μείνει η ψυχή σου», του είπε ο Μιχάλης γελώντας, και στράφηκε πάλι προς τη θάλασσα.

«Δε φοβάμαι, αφεντικό», απάντησε εκείνος· «μα μέχρι να δέσουμε στον ντόκο μού φαίνεται πως το σαπιοκάραβο τούτο δω θα τσακιστεί. Άντε να πιάσουμε λιμάνι, Παναγίτσα μου, να τελειώνουμε», είπε κάνοντας τον σταυρό του. Το μπότζι τον έκανε να χάσει για μια ακόμα φορά την ισορροπία του. Η ναυ-

τία που τον έπιανε από το χαρακτηριστικό κούνημα του πλοίου έκανε το κεφάλι του να γυρίζει. Τούτη δω η τραμουντάνα ήταν από τις χειρότερες, και ο Ηλίας νόμιζε ότι από στιγμή σε στιγμή θα έβγαζε τα σωθικά του αν δε σταματούσε το καράβι να κουνιέται πέρα δώθε σαν μεθυσμένο.

Τα κύματα έμοιαζαν αποφασισμένα να καταπιούν ό,τι βρισκόταν κοντά τους και ο ουρανός ετοιμαζόταν για νεροποντή. Η προπέλα του καραβιού σφάδαζε στα κύματα καθώς έσκαγαν πάνω στην καραβίσια επιφάνεια με μανία. Η πλώρη άλλοτε βυθιζόταν σαν τρελή μέσα στους αφρούς κι άλλοτε ανασηκωνόταν πάνω τους – ένα αφρισμένο αγρίμι που μετρούσε το θήραμά του κι ετοιμαζόταν να επιτεθεί από στιγμή σε στιγμή.

Τώρα θα βγει και η Γοργόνα και θα ζητάει να μάθει αν ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος, σκέφτηκε ο Ηλίας και σταυροκοπήθηκε.

Το καράβι επέστρεφε από την Αίγυπτο. Τα ναυτικά μίλια που χώριζαν το λιμάνι της Αιγύπτου από τον Πειραιά μάλλον ήταν πολλά για το παλιό σκαρί. Εντούτοις πάλευε σαν θεριό που μοχθούσε να σώσει τη ζωή του και λουζόταν μέσα στα σκουρόχρωμα και απειλητικά κύματα σαν κολασμένος γέροντας που προσπαθούσε να σωθεί από τα νερά της Αποκάλυψης. Ωστόσο, είχε ήδη αρχίσει να αχνοφαίνεται η στεριά και το περίγραμμα των σπιτιών διαγραφόταν στο μούχρωμα του ουρανού.

Το τοπίο σιγά σιγά ξεδιπλωνόταν μπροστά τους, και δεν έμοιαζε σε τίποτα με το αιγυπτιακό που είχαν αφήσει πίσω τους. Εδώ τώρα πια μπορούσες να δεις τις κεραμιδένιες στέγες, τους δρόμους να βυθίζονται στη φθινοπωρινή αμφιλύκη, τα δεμένα πλοίαρρα στον μόλο, τις αγκυροβολημένες βάρκες των ψαράδων.

Το Πορτ Σάιντ ήταν πια πολύ μακριά τους. Το ξεστό αυτό

λιμάνι της Αιγύπτου έμοιαζε να είναι ο χαμηλότερος τόπος στον κόσμο. Κανένα βουνό δε φαινόταν στον ορίζοντα· χαμηλά σπίτια μόνο. Όταν το πλοίο άραζε στο λιμάνι, το πρώτο πράγμα που έβλεπε κανείς ήταν οι φελούκες, οι βάρκες με τα ανοιχτά σαν φτερά πουλιών πανιά· κι ύστερα μπροστά του τη Διώρυγα του Σουέζ να απλώνει με γυναικεία χάρη και ηδυπάθεια κάτω από το εκτυφλωτικό φως του ήλιου τα εκατόν εξήντα οχτώ υδάτινα χιλιόμετρα και να φιδογλιστρά ανάμεσα στις αμμώδεις αχανείς εκτάσεις της Αιγύπτου.

Ο Μιχάλης είχε τελειώσει από ώρα τη δουλειά του και είχε βγει στο κατάστρωμα. Κοιτούσε την πλανεύτρα θάλασσα – μια γυναίκα ξελογιαστρα ήταν του λόγου της. Χαμογέλασε, και το χαμόγελό του ήταν χάδι πάνω στο ατίθασο κορμί της. Είχε το τσιγάρο στο στόμα του και κοιτούσε μακριά μπροστά του. Το κύμα έμοιαζε να σπρώχνει το πλοίο με βίαιες κινήσεις. Στα πενήντα πέντε του, εξακολουθούσε να είναι ένας όμορφος άντρας και η λευκή ναυτική του στολή με τα χρυσά κουμπιά και τα σιρίτια στον ώμο τού προσέδιδε γοητεία. Τα μάτια του, καστανά και μεγάλα, κοιτούσαν με θλίψη ακόμα και όταν εκείνος χαμογελούσε, κι αυτό τα έκανε να δείχνουν πάντα μελαγχολικά. Σπάνια γελούσε. Ήταν αυστηρός και συχνά δύστροπος στη δουλειά του, όλοι έλεγαν όμως ότι ήταν δίκαιος και τίμιος άνθρωπος, και κανείς απ' όσους δούλευαν μαζί του στο καράβι δεν είχε ποτέ βρει να πει έναν κακό λόγο. Απεναντίας, όλοι τον αγαπούσαν και τον εμπιστεύονταν.

Ατένιζε το σκουρόχρωμο στοιχείο να απλώνεται μπροστά του και αναπολούσε τα περασμένα χρόνια. Ήταν και γι' αυτόν μία από τις τελευταίες φορές που θα περνούσε με το καράβι από την μπούκα του λιμανιού· και το ήξερε. Λίγα μόλις χρόνια πρωύτερα είχε πάρει τη σύνταξή του. Τα χρόνια στη θάλασσα ήταν πολλά, και μερικά είχαν μετρήσει διπλά.

Δεν ήταν όμως έτοιμος να παροπλιστεί, όπως έλεγε, σαν παλιό πλοίο. Και δεν ήταν έτοιμος επειδή μακριά της, το ήξερε, μακριά από τη θάλασσα, δε θα μπορούσε να ζήσει για πολύ. Έτσι, όταν τον φώναξαν στο γραφείο της εταιρείας και του ζήτησαν να συνεχίσει να δουλεύει, δε χρειάστηκε να το σκεφτεί δεύτερη φορά. Δέχτηκε αμέσως την πρόταση και το ίδιο κιόλας μεσημέρι είχε γυρίσει στο σπίτι να γυαλίσει τα χρυσά κουμπιά της ναυτικής του στολής.

Από τότε που θυμόταν τον εαυτό του, πάνω στα σαπιοκάραβα είχε περάσει τη ζωή του. Πρώτα σ' εκείνο που δούλευε ο πατέρας του κι ύστερα, από πολύ νωρίς, είχε μπαρκάρει για να βοηθήσει την οικογένειά του. Ο καπνός από το τσιγάρο και η υγρασία της θάλασσας, μαζί μ' εκείνη την παλιά ιστορία του Βελγίου, είχαν πειράξει τα πνευμόνια του και ο συνδυασμός τους του προκαλούσε έναν ισχυρό βήχα.

Ήξερε ότι θα του έλειπε πάντα η αλμυρή γλύκα του θαλασσινού κορμιού όταν μοιραία θα ερχόταν η στιγμή να αποσυρθεί από τη ναυτική ζωή. Κανένας ναυτικός δεν κατάφερε να αποχωριστεί ποτέ τη θάλασσα· και ο Μιχάλης την ένιωσε να κυλά στις φλέβες του από πάππου προς πάππου, να μπαίνει στο αίμα του και να θρέφει την καρδιά του. Την ένιωσε να ζαλίζει τις αισθήσεις του, σαν το ουίσκι που συνήθιζε να πίνει καμιά φορά τα τελευταία χρόνια, όταν ήθελε να ξεχαστεί και αναζητούσε μιαν άλλη θάλασσα για να πλεύσει μέσα στα κύματά της.

Ένα ουίσκι δυνατό και καλόπιoto· και το ίδιο εθιστικό. Τον έκανε να ξεχνάει κάθε του έννοια και να νιώθει ένα ελαφρύ και ευχάριστο μούδιασμα στην ψυχή. Ένα ουίσκι, μπλε – όσο πιο βαθύ μπλε ήταν το χρώμα του, τόσο μεγαλύτερος γινόταν ο εθισμός του.

Όταν βρισκόταν στη θάλασσα και το καράβι ανοιγόταν στον ορίζοντα, ο Μιχάλης έβγαινε στο κατάστρωμα και κοιτού-

σε εκείνο το μπλε κοβαλτίου να αρπάζει τα μάτια του. Χρώμα σκοτεινό, το βλέπει κανείς μόνο όταν ανοιχτεί μέσα στα πιο βαθιά της σπλάχνα, μόνο όταν σεργιανίσει στο σώμα της και διεισδύσει στα βάθη της. Και αποξεχνιόταν, άλλοτε να σκέφτεται και να επανεκτιμά τις αποφάσεις του, άλλοτε να απενίξει το μέλλον του κι άλλοτε να αναπολεί την προηγούμενη ζωή του.

Το καράβι έστριψε και τα κύματα, ως διά μαγείας, κόπηκαν. Ο Μιχάλης ένιωσε την υγρασία να τον περονιάζει, εκεί ακριβώς, στο σημάδι – στο σημάδι της θάλασσας το χαραγμένο στο χέρι του. Ασυναίσθητα σήκωσε το άλλο και έτριψε το σημαδεμένο μέρος.

«Είδες, ρε Ηλία; Πάντα την τραμουντάνα την ακολουθεί η σοροκάδα. Δε σου λέω εγώ, ρε, να μη φοβάσαι;» είπε βραχνά ο Μιχάλης και γύρισε προς το μέρος του φίλου του.

«Άσε, ρε αφεντικό», του είπε εκείνος. «Τραμουντάνες, σοροκάδες και μελέμια μάς ρήμαξαν τόσα χρόνια. Άντε να φτάσουμε μια ώρα αργότερα, να ξεμπαρκάρω, Παναγίτσα μου, να τελειώνουμε. Μια ζωή φάγαμε σε τούτα τα σκαριά, και τι καταλάβαμε; Πόσα χρόνια, νομίζεις, θα με περιμένει στη στεριά η κυρά;» είπε ο Ηλίας και γέλασε όλο νόημα.

«Αλήθεια, ρε Ηλία, δε θα σου λείπει το καράβι; Οι καβγάδες σου με τον μαρκόνι, οι φωνές του λουστρόμου, ο ήχος της άγκυρας να κατεβαίνει με ορμή για να βρει πάτο, οι ανεμορούφουλες* που περάσαμε; Τίποτα δε θα σου λείπει όταν θα φύγεις;», ρώτησε ο Μιχάλης και τον φαντάστηκε στο σπίτι του με τη γυναίκα του και τα παιδιά του, να φοράει τις παντόφλες του και να κοιμάται νωρίς τα βράδια, όπως κάνει ένας καλός οικογενειάρχης. Σαν πλοίο αποτραβηγμένο πια από τα κύμα-

* Ανεμοστρόβιλοι.

τα, ξεβρασμένο από τη θάλασσα σε κάποια ακτή, ενώ εκείνη θα συνεχίζει άτρωτη τα ατέλειωτα ταξίδια της.

«Σιγά μη μου λείψει! Άκου με, αφεντικό, και να το ξέρεις, καλά βάνε το στον νου σου. Μόνο εσύ θα μου λείψεις. Κανείς άλλος. Τους βαρέθηκα όλους εδώ πάνω, και τον μαρκόνι, και τον λουστρόμο –πιο πολύ αυτόν–, και τους ρούφουλες. Αλλά εσένα, δε λέω, θα σε θυμάμαι πάντα για το καλό που μου 'καμες τότες και με πήρες να δουλέψω. Έγινα άνθρωπος και φάγαν και τα παιδιά μου και η κυρά μου λίγο γλυκό ψωμί. Όλα τα άλλα για θάλασσες, ταξίδια και καραβόσχοινα κράτα τα για λογαριασμό σου. Για μένα νισάφι πια», είπε ο Ηλίας κι ένα καλόκαρδο γέλιο ξεχύθηκε μέσα απ' το στήθος του.

Ύστερα γύρισε από την άλλη κι άρχισε να κατευθύνεται προς την οβάλ ξύλινη πόρτα που χώριζε το κατάστρωμα του πλοίου από τους εσωτερικούς του χώρους. Ο Μιχάλης τον κοιτούσε να απομακρύνεται. Δύσκολα θα ξαναβρίσκονταν μαζί αυτοί οι δυο άνθρωποι. Η κοινή τους, ναυτική ζωή είχε φτάσει στο τέλος κι αυτή η συνείδηση, αν και κανείς από τους δύο δε θα το παραδεχόταν ποτέ, τους έκανε να νιώθουν μια πίκρα. Κατάφεραν, ωστόσο, σ' αυτό το τελευταίο τους ταξίδι να μην τη δείχνουν ο ένας στον άλλον.

Ήταν σημαδιακό το ότι επέστρεφαν από την Αίγυπτο. Εκεί ταξίδεψαν και την πρώτη φορά όταν ο Ηλίας μπάρακε μαζί τους. Από εκείνα τα μέρη άρχισε το πρώτο τους ταξίδι και εκεί τελείωνε τώρα, ύστερα από τόσα χρόνια, λες και όλα στη ζωή ολοκληρώνουν έναν κύκλο, κλείνουν μια ιστορία προτού τελειώσουν.

Για τον Μιχάλη η Αίγυπτος θα έμενε πάντα ο αγαπημένος του τόπος. Εκεί, άλλωστε, είχε περάσει τα παιδικά του χρόνια. Του άρεσε κάθε φορά που επέστρεφε στον τόπο εκείνο να βλέπει το τοπίο να λιάζεται ναυαγικά μπροστά στα μάτια του.

Του άρεσε να βλέπει το Κάιρο, την Αλεξάνδρεια και τη Διώρυγα – το κανάλι που ενώνει τη Μεσόγειο με την Ερυθρά Θάλασσα και τις τρεις πόλεις: το Πορτ Σάιντ, την Ισμαηλία και το Σουέζ. Ο αέρας να μυρίζει αιγυπτιακά, όλο υγρασία, μπαχάρι, κύμινο και ιδρωμένο δέρμα· οι φουντωμένες χουρμαδιές να γέρνουν σαν τόξα στον απαλό άνεμο, τα φτωχόσπιτα με τους μισογκρεμισμένους τοίχους, η μυρωδιά των περσικών χαλιών, η αδυσώπητη, διαβρωτική ζέστη, οι καμήλες, οι νερουλάδες, όλα –μυρωδιές, γεύσεις, εικόνες και ήχοι– ανακατεμένο κουβάρι, μπερδεύονταν τώρα στο μυαλό του.

Μνήμες από το παρελθόν που δε θα μπορούσε να μοιραστεί ποτέ με κανέναν άλλον άρχισαν να περνούν από τα μάτια της ψυχής του με τη μαυλιστική διάθεση του μυαλού να στολίζει με χρώματα τα γεγονότα όταν κάποιος, για κάποιον λόγο, τα ανακαλεί, ή να επιλέγει μερικά από αυτά, παρασύροντας στη λήθη ό,τι δεν αξίζει.

Ο Μιχάλης στράφηκε ξανά προς τη θάλασσα ακουμπώντας τους αγκώνες του στην κουπαστή του πλοίου. Αν και είχε περάσει καιρός από τότε που, παιδί ακόμα, είχε φύγει από την Αίγυπτο για να βρεθεί στην Ελλάδα, στη μνήμη του κυριαρχούσε πάντα η θάλασσα: καμιά φορά δεν ήταν απόλυτα σίγουρος αν όλα όσα σχημάτιζαν την πραγματικότητα των αναμνήσεών του τα είχε πράγματι βιώσει, ή ήταν απλώς παιχνιδίσματα του νου του.

Για ένα ήταν βέβαιος μόνο. Είχε κληρονομήσει αυτή την αγάπη για το υγρό, ατίθασο στοιχείο προτού γεννηθεί, λες και η αρμύρα της θάλασσας είχε βρει τρόπο να περάσει μέσα στο αίμα και να τροφοδοτήσει τα κύτταρά του από την πρώτη στιγμή της σύλληψής του.

Ο Μιχάλης τράβηξε μια ακόμα ρουφηξιά από το τσιγάρο κι ύστερα πέταξε τη γόπα του στη θάλασσα. Ατένιζε τον ορι-

ζοντα και τα μάτια του κοιτούσαν μπροστά, και την ίδια στιγμή ο νους του επέστρεφε εκεί, στην παιδική του ηλικία.

Όλα στη ζωή του είχαν αρχίσει σ' αυτό το υγρό κανάλι της Αιγύπτου κάμποσα χρόνια πριν, και ο Μιχάλης ήταν σίγουρος ότι δεν ήταν πολύχρωμες επεμβάσεις του νου στις αναμνήσεις του, ούτε αυθαίρετες επινοήσεις. Αν και έμοιαζαν πια τόσο μακρινά, τόσο αγνές οι αναμνήσεις τους, ήταν βέβαιος ότι τα είχε πράγματι ζήσει...

2

Τρέχα, κυρα-Βιργινία μου, κυρά μου, τρέχα...»
Μια φωνή ακούστηκε να περνά από το παράθυρο του δευτέρου ορόφου στην οδό Μοχάμεντ του Πορτ Σάιντ, κρύβοντας μέσα της τον τρόμο. Και η Βιργινία, που όλη εκείνη την ώρα μαντάριζε τις μαύρες κάλτσες του άντρα της, σήκωσε τα μεγάλα καστανά της μάτια και κοίταξε προς το παράθυρο, έχοντας στο χέρι της ακόμα τη βελόνα με τη μαύρη κλωστή περασμένη στην κάλτσα.

«Πού είσαι, κυρά μου;»

Η ίδια φωνή μπήκε βίαια στο σπίτι και η νέα γυναίκα, δίχως να χάσει άλλον χρόνο, κάρφωσε τη βελόνα της στην κάλτσα και σηκώθηκε αφήνοντάς τη δίπλα της. Τράβηξε τις γκριζες κουρτίνες κι είδε από κάτω τη Φάτμα, τη μαύρη υπηρέτριά της να κλαίει και να φωνάζει. Η καρδιά της πήγε να σπάσει. Για να κάνει έτσι η Φάτμα, ήταν σίγουρο ότι κάτι κακό είχε συμβεί.

Ο Μιχάλης, ο μικρός της γιος, έπαιζε ανέμελα στο δωμάτιό του όταν άκουσε τις φωνές κι έτρεξε κι αυτός πίσω της. Δίπλα στη Βιργινία, όπως πάντα, ο Μαξ, ένα τεράστιο λυκόσκυλο, άπλωσε τα δυο του μπροστινά πόδια και στηρίχτηκε στο ανοιχτό παράθυρο, κοιτάζοντας κάτω με περιέργεια και γαβγίζοντας μανιασμένα στη Φάτμα.

«Φάσμα, τι τρέχει;» φώναξε η Βιργινία με τη φωνή σπασμένη από την ταραχή και τον φόβο.

«Τρέχα, κυρά μου, γίνηκε πολύ μεγάλο κακό!» είπε εκείνη κι άρχισε το ίδιο γοερό κλάμα. Η Βιργινία έκλεισε το παράθυρο κι έτρεξε στην πόρτα. «Μέσα εσύ, ανάθεμά σε», φώναξε στον σκύλο όταν εκείνος μπλέχτηκε στα πόδια της στην προσπάθειά του να πάει μαζί της. Ύστερα άρπαξε το μεγάλο κλειδί της πόρτας και βγήκε.

Της φάνηκαν ατέλειωτες οι σκάλες από τον δεύτερο όροφο του σπιτιού της. Άρχισε να κατεβαίνει τρέχοντας σχεδόν, κρατώντας το παιδί της. Η μακριά φούστα της πιάστηκε στο σίδερο της σκάλας κι η Βιργινία παραπάτησε, γρήγορα όμως ισορρόπησε στα πόδια της και συνέχισε να τρέχει ξέπνοη από την αγωνία.

Βρήκε τη Φάσμα καθισμένη στο πλατύσκαλο με τη χοντρή κοιλιά της ριγμένη ανάμεσα στα πόδια της και το μαντίλι λυμένο. Κρατούσε με τα δυο της χέρια το κεφάλι της κι έκλαιγε με μαύρο δάκρυ, σκουίζοντας και θρηνώντας στη δική της γλώσσα.

«Τι φωνάζεις, Φάσμα; Τι κακό έχει συμβεί;» τη ρώτησε.

Αλλά η Φάσμα το μόνο που έκανε ήταν να κλαίει με αναφιλητά.

«Όχου, κυρά μου», είπε τελικά. «Και πώς να σου το ξεστομίσω η έρμη;»

Η Βιργινία την έπιασε από τους ώμους και την ταρακούνησε.

«Μίλα, βλογημένη, και σταμάτα να μυξοκλαίς και να σκούζεις. Τι συμβαίνει και κάνεις έτσι;»

«Μεγάλο κακό μάς βρήκε, κυρά μου, μεγάλο, και δε βγαίνει το ρημαδί από το στόμα μου», είπε η Φάσμα και πιάνοντας το κάτω άκρο της φαρδιάς της φούστας σκούπισε τη μύτη της, παράγοντας ταυτόχρονα έναν αηδιαστικό ήχο.

Η Βιργινία την κοιτούσε με απορία. Δε θα μπορούσε ούτε να φανταστεί τι συνέβη και η Φάτμα δεν έδειχνε καμιά προθυμία τελικά να το ξεστομίσει. Οι γείτονες είχαν αρχίσει να συγκεντρώνονται κοντά τους, ξεσηκωμένοι από τις φωνές της γυναίκας που αλαφιασμένη δεν έλεγε να σταματήσει. «Μίλα, λοιπόν, τι τρέχει;» φώναξε η Βιργινία, νιώθοντας τη γη να τρέμει κάτω από τα πόδια της.

«Το πλοίο του κυρίου, το πλοίο, κυρά μου...» μπόρεσε να πει τελικά η Φάτμα, κι αμέσως μετά ξέσπασε σε νέα αναφιλητά.

«Το πλοίο, τι; Λέγε, λοιπόν!» σχεδόν τη διέταξε η Βιργινία και η καρδιά της ήταν έτοιμη να σπάσει σε χίλια κομμάτια από την αγωνία της.

«Πάει... πάει το πλοίο... όχου, και πώς να σου πω τα νέα, κυρά μου... δε βγαίνουν τα λόγια απ' το στόμα μου», είπε η Φάτμα και ξέσπασε σε νέα αναφιλητά.

«Μίλα!» ούρλιαξε σχεδόν η Βιργινία, που δεν άντεχε άλλο να περιμένει κι ένωσε τον Μιχάλη να σφιγγεται πάνω της, γαντζωμένος στα πόδια της από τον φόβο που διαβρωτικά πέρασε και στη δική του ψυχή.

«Το πλοίο το έρημο... πάει... βούλιαξε!» είπε εκείνη κι ένα νέο κύμα απελπισίας κάλυψε τη φωνή της και γέμισε τα μεγάλα νέγρικα μάτια της δάκρυα.

Χάθηκε ο κόσμος κάτω από τα πόδια της Βιργινίας. Ασυναίσθητα γύρισε και κοίταξε το παιδί της. Στο άκουσμα αυτών των λέξεων ο μικρός έβαλε τα κλάματα. Ο Βαγγέλης, ο άντρας της Βιργινίας, ήταν καπετάνιος στο πλοίο που εκτελούσε δρομολόγια στο κανάλι, κι εκείνη την ημέρα είχε φύγει από νωρίς, καθώς μικροί μαθητές από το σχολείο της Αλεξάνδρειας είχαν έρθει στην πόλη με σκοπό να επιβιβαστούν στο πλοίο για ένα ταξίδι στη Διώρυγα.

«Πού τα ξέρεις εσύ όλα αυτά;» φώναξε με όλη της τη δύνα-

μη η Βιργινία, λες και οι φωνές της θα ξόρκιζαν το κακό και θα έδιωχναν μακριά τους φόβους της.

«Γύριζα από την αγορά, κυρά μου, όταν είδα τον κόσμο να τρέχει προς το λιμάνι. Όλοι, νέοι, παιδιά, γέροι, βεδουίνοι με τις καμήλες τους πήγαιναν να μάθουν τι είχε συμβεί. Στην αρχή δεν έδωσα σημασία, μα μετά κατάλαβα πως κάτι κακό είχε γενεί. Τότε είδα μπροστά μου τη Ζεϊνάμπ – γύριζε κι αυτή από την αγορά. Εκείνη μου είπε πως ένα πλοίο έκατσε στη Διώρυγα και πνίγονται ανθρωποι. Μα εγώ, κυρά μου, ήξερα πως ήταν του καπετάνιου μας το βαπόρι αυτό κι έτρεξα να φέρω το κακό μαντάτο».

Χρειάστηκε να περάσουν κάμποσα λεπτά για να μπορέσει η Βιργινία να συνειδητοποιήσει ό,τι είχε μόλις ακούσει· αλλά ακόμα και τότε, ένα εσωτερικό μούδιασμα άμβλυνε τις αντιδράσεις της. Ένωσε αβοήθητη, και αναπάντεχα μόνη· και η ευθύνη της απέναντι στα παιδιά της –μεγαλύτερη από ποτέ, αν κάτι κακό είχε συμβεί στον άντρα της– την έκανε να μην μπορεί ούτε να αρθρώσει μια λέξη· γιατί το μόνο που σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή ήταν η τύχη των παιδιών της κι όχι η δική της μοναχική μοίρα.

Κοίταξε το παιδί που, φοβισμένο κι αυτό, έκλαιγε δίπλα της με αναφιλητά. Το έσφιξε ακόμα περισσότερο επάνω της σε μια προσπάθεια να το καθησυχάσει. Η πρώτη σκέψη που της πέρασε από το μυαλό ήταν να τρέξει προς το λιμάνι. Σίγουρα εκεί κάτι θα ήξεραν για το ναυάγιο. Ένα αίσθημα αγωνίας κατακυριέψε τη σπασμένη της ψυχή και χιλιάδες σκέψεις άρχισαν να δίνουν εικόνα στους μεγαλύτερους φόβους, έτσι όπως σαιδιστικά σφίγγονταν γύρω από τον λαϊμό της, σαν βιοιά αλυσίδα, κόβοντας την ανάσα της.

Ήταν μια ηλιόλουστη μέρα του Σεπτεμβρίου και ο ήλιος φρυγάνιζε αλύπητα την αιγυπτιακή γη τρεκλίζοντας στον μεσημε-

ριανό ουρανό, αλλά η Βιργινία ένωθε τα χέρια της παγωμένα, σαν άξαφνα να είχαν γίνει ένα κομμάτι μάρμαρο. Το μόνο που κατάφερε να κάνει ήταν να σκύψει πάνω από τη χοντρή υπηρέτρια και να ρωτήσει ξέπνοη: «Πώς ξέρεις πως ήταν το δικό του πλοίο;»

Η Φάτμα, όμως, δεν ήταν σε θέση να τη βοηθήσει. Το κορμί της, γερμένο σαν σακί, τρανταζόταν από τα αναφιλητά.

Χωρίς να χάσει περισσότερο πολύτιμο χρόνο, η Βιργινία παράτησε τη Φάτμα και κρατώντας από το χέρι τον Μιχάλη άρχισε να βαδίζει με σίγουρα βήματα προς το λιμάνι. Αν είχε πράγματι κάτι κακό συμβεί στον άντρα της, ήθελε να το μάθει. Ξαφνικά, ένωσε ένα απροσδόκητο θάρρος να την παρακινεί.

Θα έπρεπε να αφήσω στη Φάτμα το παιδί, σκέφτηκε, ακούγοντας τον μικρό να ρουφάει τη μύτη του και ανατριχιάζοντας στη σκέψη ότι εκεί που πήγαινε τα νέα μπορεί να μην ήταν καλά. Για μια στιγμή σκέφτηκε να γυρίσει το παιδί της πίσω, να φωνάξει στη Φάτμα πως έπρεπε να συνέλθει επιτέλους και να τη βοηθήσει, κι όχι να κάθεται και να σκούζει, να της αφήσει τον Μιχάλη, μα θα έχανε πολύτιμο χρόνο· και κάθε λεπτό όλο και πολλαπλασιάζονταν η αγωνία και οι φόβοι της. Ότι και να είχε συμβεί, έπρεπε να το μάθει μια ώρα αρχύτερα.

Ευτυχώς, η Μαίρη θα αργήσει να γυρίσει, σκέφτηκε, νιώθοντας μια ανακούφιση στη θύμηση ότι η μεγάλη της κόρη χρειαζόταν αρκετές ακόμα ώρες για να επιστρέψει. Το σχολείο είχε τελειώσει νωρίτερα εκείνη την ημέρα και η Μαίρη είχε ζητήσει άδεια από τη μητέρα της να πάει στο σπίτι της Ζορζέτ, της συμμαθήτριάς της, για να ετοιμάσουν μαζί μια εργασία στα γαλλικά. Προλαβαίνω, λοιπόν, να πάω στα γραφεία και να ζητήσω να μάθω την αλήθεια, συμπλήρωσε μια φωνή μέσα της, και σαν να χαλάρωσε κάπως. Όμως, στη σκέψη πως τα νέα που θα μάθαινε δε θα ήταν ευχάριστα, την κα-

τέλαβε ήλιγγος και ο κόσμος χάθηκε κάτω απ' τα πόδια της.

Μπορεί η Φάσμα να είχε κάνει κάποιο λάθος, σίγουρα θα είχε κάνει λάθος· ή, στην καλύτερη περίπτωση, θα είχε παρακούσει. Μπορεί να μην είχε γίνει νανάγιο, παρά μόνο μια πρόσκρουση του καραβιού πάνω σε καμιά ξέρα· ή κάτι τέτοιο τέλος πάντων. Μπορεί να είχε απλώς τραυματιστεί ο Βαγγέλης, και να μην είχε χαθεί. Ποιος μπορούσε να ξέρει τι είχε στ' αλήθεια συμβεί;

Περπατούσε βιαστικά και οι σκέψεις αυτές στριφογύριζαν μέσα στους λαβύρινθους του νου της, δίνοντάς της λίγο θάρρος προτού μάθει τελικά την αλήθεια, μια και το μόνο που την ένοιαζε τούτη τη στιγμή ήταν να ακούσει, από πρώτο χέρι, τι ακριβώς είχε πραγματικά συμβεί.

Το μυαλό της έμοιαζε μ' ένα σπασμένο ρόδι, σαν εκείνο που πετούσε ο πατέρας της την Πρωτοχρονιά μπροστά στην πόρτα τους για να τους φέρει τύχη, κι από μέσα του δεκάδες σκέψεις είχαν ξεπεταχτεί, σκέψεις αιμάτινες σαν τα κατακόκκινα σπόρια του ροδιού.

«Και τα παιδιά;» μουρμούρισε έντρομη η Βιργινία. «Ο θεός να βάλει το χέρι του, μην έπαθαν κακό τα ξένα παιδιά!»

Ο καπετάν Βαγγέλης της είχε πει ότι σ' εκείνο το ταξίδι θα έπαιρναν μαζί τους μικρούς μαθητές από κάποιο σχολείο της Αλεξάνδρειας. Κρύος ιδρώτας έκοψε τη Βιργινία στη σκέψη ότι τόσα παιδιά θα μπορούσαν να έχουν χαθεί πάνω στο πλοίο.

Περπατούσε κι ένιωθε σχεδόν αόρατη. Ο κόσμος περιδιάβαζε στα σοκάκια γύρω της με νοχελικές κινήσεις, ανυποψίαστος για τον πόνο της, για τη φωτιά μέσα στο στήθος της. Νόμιζε πως ακόμα κι αν τους άγγιζε δε θα την ένιωθαν, ακόμα κι αν τους μιλούσε δε θα την άκουγαν, λες και ο πανικός την είχε κάνει αθέατη, ένα μόριο σκόνης απ' αυτή που σηκωνόταν

όταν περνούσε από δίπλα της μια φελάχα και η μακριά της κελυμπία άγγιξε τον χωμάτινο δρόμο.

Μόνο όταν έφτασε στο λιμάνι ένωσε τη φοβερή αναστάτωση που επικρατούσε στην προκυμαία και τις δυνάμεις της να διαλύονται. Οι φελούκες είχαν ανοίξει τα πανιά τους κι από μακριά έμοιαζαν σαν πουλιά που πλέουν στην επιφάνεια της θάλασσας, αδύναμα να πετάξουν μακριά. Φωνές αναμειγνύονταν με τους ήχους των πλοιαρίων κι ένας πανικός διάχυτος έκοψε σαν λεπίδι τον αέρα και καρφώθηκε ολόισια στα σωθικά της. Στην είσοδο του γραφείου της εταιρείας μια γυναίκα είχε λύσει το μαντίλι της κι έκλαιγε σπαρακτικά. Ένας άντρας την κρατούσε στα χέρια του και της έδινε να πει λίγο νερό.

Η Βιργινία πέρασε από μπροστά χωρίς ούτε να τους κοιτάξει, μη θέλοντας ούτε για μια στιγμή να συναντηθεί με το βίαια ζωγραφισμένο αίσθημα αγωνίας που είχε φωλιάσει στα μάτια τους. Φοβόταν να πιστέψει ότι θα μπορούσε από τη μια στιγμή στην άλλη να βρίσκεται κι εκείνη ανάμεσά τους – μια τραγική, χαμένη φιγούρα που θα περνούσε την υπόλοιπη ζωή της βουτηγμένη στην απώλεια του δικού της ανθρώπου. Έτσι, λοιπόν, τους προσπέρασε με γρήγορες δρασκελιές και μπήκε στο κτίριο, τραβώντας με δύναμη τον Μιχάλη από το χέρι, κάνοντάς τον να τρέχει για να προλάβει τα βήματά της.

Ένωθε αποφασισμένη να μάθει όσο το δυνατόν γρηγορότερα τι είχε γίνει και η ανάγκη της να αντιμετωπίσει με αξιοπρέπεια την αλήθεια των γεγονότων, όποια κι αν ήταν αυτή, της έδωσε λίγο θάρρος. Μπαίνοντας, όμως, το πρώτο πράγμα που οσφράνθηκε κι εδώ ήταν πανικός· κι αμέσως κόπηκαν τα γόνατά της. Παντού επικρατούσε μια απροσδιόριστη αίσθηση φόβου, και η Βιργινία ένωσε το στόμα της να κολλάει από την αγωνία. Ο υπάλληλος στον οποίο απευθύνθηκε μόλις την είδε κατάλαβε τον λόγο για τον οποίο η νεαρή γυναίκα είχε φτάσει

εκεί τόσο αναστατωμένη. Ήξερε ότι τα νέα είχαν ήδη κυκλοφορήσει κι εκείνος βρισκόταν εκεί, με το θλιβερό καθήκον να ενημερώσει τους συγγενείς για το ατύχημα.

«Είμαι η γυναίκα του καπετάνιου», ψέλλισε σχεδόν με σβησμένη φωνή πλησιάζοντας το γραφείο του· και ζήτησε να της φέρουν λίγο νερό, νιώθοντας να καταρρέει από στιγμή σε στιγμή. Ο υπάλληλος, ένας ξερακιανός Αιγύπτιος με βαριά προφορά, κάθε τόσο σκουύπιζε τον ιδρώτα του με την άκρη του λευκού μανικιού του και στερέωνε τα ολοστρόγγυλα γυαλιά του πάνω στη μύτη, κάνοντας μια χαρακτηριστική κίνηση με τις άκρες των δαχτύλων του. Σηκώθηκε απότομα και αφού γέμισε ένα ποτήρι νερό από την κανάτα πήγε κοντά της και της το πρόσφερε. Μόνο όταν είδε τη νεαρή γυναίκα να ηρεμεί λιγάκι ξανακάθισε στο γραφείο του και αναφέρθηκε στο συμβάν.

Η ζέστη ήταν ανυπόφορη και το πλοιάριο είχε ξεκινήσει για να πάει στο Σουέζ από το Πορτ Σάιντ, κάνοντας μια στάση στην Ισμαηλία. Από κει θα συνέχιζε το ταξίδι του στη Διώρυγα, ένα έργο για το οποίο όλος ο αραβικός κόσμος ήταν πολύ περήφανος. Η σημασία του, άλλωστε, για την παγκόσμια ναυσιπλοΐα ήταν τεράστια, καθώς η ύπαρξη της Διώρυγας ήταν για την Ευρώπη, αλλά και για την Ασία, μια παλλόμενη αορτή η οποία τροφοδοτούσε με ζωή το εμπορικό τους σώμα, ενώνοντας την Ερυθρά θάλασσα με τη Μεσόγειο.

Το πλοίο είχε ξεκινήσει ακριβώς στην ώρα του. Επάνω του βρίσκονταν πενήντα τρία παιδιά, όλα μαθητές από ένα σχολείο της Αλεξάνδρειας. Είχαν πάρει μέρος σ' αυτό το ταξίδι ακριβώς για να δουν το πρωτοποριακό αυτό έργο. Τα παιδιά περιμέναν τούτη τη στιγμή εδώ και πολύ καιρό και με μεγάλο ενθουσιασμό στάθηκαν στην προκυμαία περιμένοντας την

επιβίβασή τους. Οι παιδικές φωνές γέμιζαν τον αέρα με μια πολύγλωσση πανδαισία ήχων, χαρακτηριστικό της πολυφυλετικής αυτής περιοχής του κόσμου.

Ένας πλανόδιος πωλητής μπισκότων κρατούσε ένα μεγάλο καλάθι και περνούσε ανάμεσά τους πουλώντας χειροποίητα μπισκότα· και λίγο πιο πέρα, οι μυρωδιές από τα ζεστά, φρεσκοψημένα φαλάφελ* από το κιόσκι του Αχμέτ στην άκρη του λιμανιού γέμιζαν τον αέρα, κάνοντας τα σάλια των παιδιών να τρέχουν. Ανάμεσα στα παιδιά και η δασκάλα τους, μια αδύνατη, ψηλή γυναίκα, ντυμένη με μια μακριά, σαν κελεμπία, φούστα, κρατούσε ένα μικρό ομπρελίνο κι έκλεινε τα μάτια της, για να προφυλαχτεί από τις κοψιές του ήλιου που χαϊδεύονταν με ανατολίτικη φιληδονία με τις μπούκλες της.

Ο Βαγγέλης είχε δέσει το μικρό πλοίο και παρατηρούσε από τη γέφυρα την επιβίβαση των παιδιών. Ήταν όλα μικρά, εφτά οχτώ χρόνων και στέκονταν προσοχή, στοιχημένα ανά δύο δίπλα στη δασκάλα τους. «Στην ηλικία του γιου μου», σκέφτηκε ο καπετάν Βαγγέλης και χαμογέλασε βλέποντάς τα να περιμένουν στωικά να ανεβούν.

Ο ίδιος είχε αποκτήσει δύο παιδιά. Η κόρη του η Μαίρη ήταν δεκαεφτά χρόνων πια, ολόκληρη δεσποινίδα της παντρειάς, και ο Μιχάλης, ο μικρός του γιος, γύρω στα οχτώ, ένα καλό αλλά ατίθασο αγόρι. Αγαπούσε τη θάλασσα, θαύμαζε τον πατέρα του επειδή ήταν καπετάνιος και ήθελε να του μοιάσει και να γίνει ναυτικός, για να ζήσει κοντά της. Μάταια η γυναίκα του η Βιργινία προσπαθούσε να τον πείσει ότι ήταν μικρός ακόμα για να πάρει τέτοιου είδους αποφάσεις, αγριοκοιτάζοντάς τον κάθε φορά, αφού και μόνο η σκέψη ότι ο γιος της θα

* Ρεβιθοκεφτές.

γινόταν ναυτικός την έκανε να θυμώνει. Ο μικρός, όμως, έμοιαζε να μην παίρνει στα σοβαρά τις αντιδράσεις της μητέρας του· κι όταν εκείνη αγρίευε, εκείνος το 'σκαγε από το σπίτι και κατέβαινε να παίξει μπάλα στον κήπο κάτω από το σπίτι τους, ή έτρεχε προς τη θάλασσα και περνούσε ατέλειωτες ώρες βάζοντας καβούρια σε έναν μικρό τενεκέ και κάνοντας τη μητέρα του να χάνει κυριολεκτικά τα λογικά της μέχρι να τον βρει, τη Φάτμα να τρέχει ξοπίσω της ασθμαίνοντας και τσιρίζοντας και τον ίδιο τον καπετάν Βαγγέλη να σκάει στα γέλια όταν, επιστρέφοντας ύστερα από δυο τρεις μέρες από το ταξίδι, μάθαινε για τις σκανταλιές του γιου του.

Ο καπετάνιος μάζεψε το μυαλό του και κοίταξε τα παιδιά που έμπαιναν στο πλοίο του. Μπροστά τα κορίτσια, πίσω τα αγόρια. Φορούσαν όλα το ψάθινο καπέλο τους και τη στολή του σχολείου, μακριά μπλε φούστα για τα κορίτσια και λευκό μπλουζάκι, κοντό μπλε παντελόνι για τα αγόρια και λευκή μπλουζα, με το σήμα του σχολείου στο στήθος. Μια αίσθηση γιορτής είχε κατακλύσει την προβλήτα και ο θερμός αέρας γέμιζε παιδικές φωνές. Τα παιδιά βρισκόνταν συνεχώς δίπλα στη δασκάλα τους. Ένας μικρούλης μόνο είχε βαρεθεί και καθόταν κατάχαμα λίγο πιο πέρα, αλλά η αυστηρή ματιά της δασκάλας τον έκανε να μαζευτεί απρόθυμα δίπλα στη μακριά φούστα της, χωρίς δεύτερη κουβέντα.

Έμοιαζαν όλα πειθαρχημένα και σοβαρά, παρά την τόσο νεαρή ηλικία τους· και αρκούσε μόνο έναν νεύμα της δασκάλας για να παραμείνουν ήρεμα στη θέση τους.

«Καπετάνιε, άρχισαν να ανεβαίνουν τα παιδιά. Να βιράρω σιγά σιγά τις άγκυρες;» ρώτησε ο λουτρομός, ένας ηλικιωμένος Έλληνας, γέννημα θρέμμα κι αυτός της Αιγύπτου.

«Βίρα τες!» φώναξε ο καπετάνιος χωρίς να γυρίσει ούτε να τον κοιτάξει.

Δεν είχε περάσει πολλή ώρα και το πλοίο έπλεε αμέριμνο μέσα στα ήσυχα νερά της Διώρυγας. Ο καπετάνιος βρισκόταν στη γέφυρα. Σκυμμένος πάνω από έναν ναυτικό χάρτη παρατηρούσε τα ανεμολόγια και σχεδίαζε την πορεία του. Ξαφνικά, ένας δυνατός θόρυβος ακούστηκε στην προμναία πλευρά και το δυνατό σκαρί σταμάτησε. Εκείνη τη στιγμή οι περισσότεροι επιβάτες βρίσκονταν στην τραπεζαρία για το μεσημεριανό φαγητό. Πανικόβλητοι όλοι έτρεξαν να δουν τι είχε συμβεί.

Ένας βράχος μεγάλος είχε τσακίσει την πρύμνη και η καρίνα είχε αρχίσει ήδη να βάζει νερά. Ο ναύτης που κρατούσε στα χέρια του το ξύλινο τιμόνι δεν είχε υπολογίσει σωστά τη ρότα του πλοίου, με αποτέλεσμα αυτό να πέσει πάνω στον βράχο. Ο καπετάνιος, αλλόφρων, έτρεξε στην πλώρη κι από εκεί, φωνάζοντας, άρχισε να δίνει διαταγές στον ναύτη πώς να στρίψει το πηδάλιο από την αντίθετη πλευρά, έτσι ώστε να μετακινηθεί, έστω και ελάχιστα, το πλοίο.

«Όλοι στη θάλασσα. Κατεβάστε τις λέμβους!» φώναξε τελικά, έπειτα από λίγη ώρα, βλέποντας ότι υπήρχε κίνδυνος να μπατάρει το πλοίο, μια και ήδη είχε αρχίσει να γέρνει μερικές μοίρες. Με ξεκάθαρες οδηγίες κατέστησε φανερό σε όλους το σχέδιο διαφυγής, βάζοντας σε εφαρμογή όλα όσα τόσο καιρό απλώς είχαν διαβάσει ότι έπρεπε να κάνουν σε ανάλογη περίπτωση, και που μερικές φορές είχαν κάνει σαν άσκηση.

Η εκκένωση του πλοίου άρχισε αμέσως και ο καπετάνιος, αφού σιγουρεύτηκε ότι όλα πήγαιναν καλά, έτρεξε στο σαλόني των επιβατών να βοηθήσει ο ίδιος τα παιδιά. Ανήμπορα να κολυμπήσουν, αυτά κινδύνευαν να χαθούν μαζί με το κουφάρι του καραβιού. Υπολογίζοντας ότι θα χρειαζόταν κάμποση ώρα μέχρι να βυθιστεί και πως οι ακτές της Ισμαηλίας δεν ήταν πολύ μακριά –φαίνονταν ακόμα–, ο καπετάνιος οδήγησε τα παιδιά και τη δασκάλα τους στο κατάστρωμα. Ύστερα

πέταξε σε μια άκρη το ναυτικό του καπέλο, έβγαλε με γρήγορες κινήσεις τα παπούτσια του κι είπε στα παιδιά να μη φοβηθούν. Θα έπαιζαν όλοι μαζί ένα παιχνίδι, τους είπε. Ο ενθουσιασμός έκανε τα μάτια των ανυποψίαστων παιδιών να λάμπουν. Μαζί και ο λουστρόμος – ήρθε να τον βοηθήσει, βλέποντας την αγωνία του.

Άρχισε να τους λέει βιαστικά τους κανόνες του παιχνιδιού. Θα έμπαιναν στη βάρκα και ο λουστρόμος με τους ναύτες θα τα πήγαιναν μια βαρκάδα μέχρι την ακτή. Θα έπρεπε να είναι όλα μαζί συγκεντρωμένα, να μη φωνάζουν και να περιμένουν να ακούσουν τις επόμενες οδηγίες του δίπλα στη δασκάλα τους, που κοιτούσε έντρομη τον καπετάνιο.

Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν. Άρχισαν να ακολουθούν τον λουστρόμο το ένα πίσω απ' το άλλο, σχηματίζοντας μια ανθρωπινη αλυσίδα, με τη δασκάλα να ακολουθεί. Όταν περνούσαν μπροστά από κάποιον αξιωματικό του πλοίου χαιρετούσαν ναυτικά, παίζοντας με ενθουσιασμό τον ρόλο τους, τον οποίο ο ίδιος ο καπετάνιος τούς είχε διδάξει, χωρίς να νιώθουν ότι, αργά αργά, υγρός και παγωμένος, ο κίνδυνος κύκλωνε τη ζωή τους.

Στριμώχτηκαν στην άκρη της κουπαστής για να πάρουν θέση. Ένας ναύτης τα βοηθούσε να κατεβούν στις βάρκες· μόλις οι πρώτες γέμισαν και άρχισαν να απομακρύνονται, εκείνος κατέβασε μια ακόμα, μικρότερη, επιβίβασε έξι παιδιά κι έβαλε πλώρη για την ακτή.

Όπως ήταν φυσικό, παντού επικρατούσε πανικός. Το πλήρωμα έκανε ό,τι μπορούσε. Άλλοι βοηθούσαν τους γεροντότερους επιβάτες να κατεβούν και άλλοι έτρεχαν να επικοινωνήσουν με την εταιρεία της Διώρυγας για να πάρουν οδηγίες. Οι περισσότεροι, δεν ήταν άλλωστε και πολλοί, παρέμειναν στις εξόδους διαφυγής λέγοντας σε κάθε επιβάτη τι ακριβώς έπρε-

πε να κάνει μέχρι να έρθει η σειρά του να μπει σε κάποια από τις σωστικές λέμβους.

Με γρήγορες κινήσεις έφταναν οι βάρκες στην ακτή της Ισμαηλίας. Οι ναύτες βοηθούσαν τα παιδιά να βγουν στην ξηρά και συνέχιζαν να κωπηλατούν και πάλι μέχρι το πλοίο.

Ο καπετάνιος, αφού σιγουρεύτηκε πως όλο το υπόλοιπο πλήρωμα ακολουθούσε κατά γράμμα τις οδηγίες, μπήκε με τη σειρά του στην τελευταία βάρκα. Θα πρέπει να είχε περάσει κάμποση ώρα από τις πρώτες στιγμές του ναυαγίου και αρκετά παιδιά είχαν ήδη φτάσει στην ακτή. Τέσσερα παιδιά είχαν πάρει θέση μέσα σ' αυτή την τελευταία βάρκα, όταν το πλοίο ξαφνικά, με μια απότομη κίνηση, μετατοπίστηκε – το νερό που τόση ώρα έμπαινε μέσα στα ύφαλά του άλλαξε το κέντρο βάρους του. Ο καπετάν Βαγγέλης άρχισε να κωπηλατεί προς την αντίθετη κατεύθυνση για να μπορέσει να κρατήσει τον έλεγχο της βάρκας και να αποφύγει τους κλυδωνισμούς. Πολύ γρήγορα ένωσε τη δύναμη του νερού να ανασηκώνει, σαν παιδικό παιχνίδι, το σκαρί της και να το παρασέρνει.

Ένωσε μονάχα ένα κάψιμο στα μπράτσα του, προσπαθώντας να την επαναφέρει στη σωστή της θέση. Συνέχισε να κωπηλατεί, λίγες στιγμές μετά όμως το νερό πίεσε με δύναμη το σώμα του. Η βάρκα αναποδογύρισε έτσι όπως παρασύρθηκε από τα νερά και τα τέσσερα παιδιά βρέθηκαν άξαφνα στην παγωμένη θάλασσα, ουρλιάζοντας κυριολεκτικά από τον φόβο. Ο λουτρομός ακολουθούσε με τη δική του βάρκα. Βλέποντας τι συνέβαινε, άρχισε να κωπηλατεί προς την αντίθετη κατεύθυνση, όσο πιο γρήγορα μπορούσε, από φόβο μην παρασυρθεί κι αυτός από τα απόνερα του πλοίου.

Η καρδιά του καπετάνιου πήγαινε να σπάσει από τον πανικό, όταν ανασήκωσε το κεφάλι του μέσα από το νερό και είδε τη βάρκα αναποδογυρισμένη και τα παιδιά, με ορθάνοι-

χτα τα κατατρομαγμένα μάτια τους, να τον κοιτούν και να φωνάζουν, βουλιάζοντας κάθε τόσο σε μια ατελέσφορη προσπάθεια να σωθούν.

Πάλευαν να κρατηθούν στην επιφάνεια και ο καπετάν Βαγγέλης, χωρίς να χάσει καιρό, κατάφερε να φτάσει κοντά τους κολυμπώντας με δύναμη, αν και ένιωθε τον φόβο τους να βαρραίνει, σαν τεράστια πέτρα, την ψυχή του. Πρόλαβε να δει ένα κουπί να επιπλέει δίπλα τους και το άρπαξε. Με γρήγορες κινήσεις έφτασε κοντά στα παιδιά. Έντρομα εκείνα κρεμάστηκαν από τον λαιμό του, κάνοντάς τον να βουλιάξει κι αυτός μαζί τους. Πήρε μια βαθιά ανάσα και όταν με δυσκολία βγήκε ξανά στην επιφάνεια έβαλε ένα ένα τα παιδιά να κρατηθούν από το κουπί.

Πάγωσε όμως μόλις είδε ότι δίπλα του, κρεμασμένα από το μεγάλο κουπί, είχε μόνο τα τρία από τα τέσσερα παιδιά που βρίσκονταν μαζί του στη βάρκα. Άρχισε να κοιτάζει ολόγυρά του, κρατώντας με το ένα χέρι το κουπί με τα φοβισμένα παιδιά, αναζητώντας εκείνο το μικρό αγόρι, το οποίο όμως δε φαινόταν πουθενά. Κόντεψε να τρελαθεί από την αγωνία του. Άρχισε να το φωνάζει με δύναμη έτσι όπως είχε ακούσει από ένα κοριτσάκι πρωύτερα να το αποκαλεί, καμία απάντηση όμως δεν ερχόταν να διασκεδάσει την αγωνία του.

Απελπισμένος, άκουγε τις φωνές των παιδιών, τα κλάματά τους, τις φωνές του δεύτερου καπετάνιου και των μελών του πληρώματος... όλα μαζί ορμούσαν καταπάνω του, σαν θεριό που χυμáει να κατασπαράξει το θήραμά του. Συνέχιζε να αναζητά το παιδί μέσα στα παγωμένα, λασπερά νερά, κολυμπώντας με όση δύναμη του επέτρεπαν τα πονεμένα χέρια του. Κάποια στιγμή το είδε. Βρισκόταν ανάσκελα πάνω στην αναποδογυρισμένη βάρκα – ήταν, ευτυχώς, πιασμένο από την τιράντα του παντελονιού του στο ξύλο της πρύμνης.

Κολύμπησε προς το μέρος του. Έφτασε κοντά και άρπαξε το παιδί στα χέρια του. Το πρόσωπο του αγοριού ήταν γεμάτο αίματα. Πέφτοντας μέσα στο νερό, το μικρό παιδί είχε σκίσει το μέτωπό του από το ξύλο της βάρκας και είχε χάσει τις αισθήσεις του. Ο Βαγγέλης το άρπαξε στην αγκαλιά του. Για μια στιγμή νόμισε ότι ήταν πεθαμένο. Το παγωμένο του κορμί έμεινε άκαμπτο στο άγγιγμά του, αλλά γρήγορα ένιωσε την αμυδρή του ανάσα να πάλλεται μέσα στο ξυλιασμένο σώμα και αναθάρρησε. Η πιασμένη σε μια άκρη του ξύλου τιράντα του ρούχου τού είχε σώσει τη ζωή. Η πρόσκρουση όμως, όταν η βάρκα αναποδογύρισε, το είχε χτυπήσει στο κεφάλι. Ο καπετάνιος πρόλαβε να δει ένα μικρό αλλά εξαιρετικά βαθύ σκίσιμο στο κεφάλι του να αιμορραγεί, και τρόμαξε.

Άρχισε να κολυμπάει προς την ξηρά, χρησιμοποιώντας μόνο τα πόδια και ελαφρά το μισό του χέρι, καθώς είχε στον ώμο το αναίσθητο παιδί και με το άλλο κρατούσε, όσο μπορούσε, το κουπί. Το σώμα του είχε μουδιάσει από την κούραση και το μόνο ζεστό σημείο πάνω του ήταν ο μισός του ώμος, εκεί ακριβώς που έσταζε το αίμα του μικρού αγοριού. Λίγο προτού φτάσει στην ακτή είδε δίπλα του τον λουστρόμο να κολυμπά σε μια προσπάθεια να τον φτάσει.

«Καπετάνιε, δώσε μου το παιδί», του φώναξε και σχεδόν το άρπαξε από πάνω του, βλέποντάς τον καταπονημένο.

Ο Βαγγέλης ένιωσε με ανακούφιση το χέρι του λουστρόμου να αρπάζει από τον ώμο του το μικρό αγόρι.

Εξουθενωμένοι και αδύναμοι έφτασαν στην ακτή και έψαξαν να βρουν τη δασκάλα. Την είδαν να φτάνει εκείνη τη στιγμή μέσα σε μια φελούκα. Βγήκε από τη βάρκα τρέμοντας σχεδόν από την ταραχή της, βρεγμένη κι αυτή ως το κόκαλο. Ο βαρκάρης της έδωσε το χέρι του για να τη βοηθήσει αλλά εκείνη, αγνοώντας πια καλούς τρόπους και σεμνοτυφίες, ανασή-

κωσε μέχρι τους μηρούς σχεδόν τη μακριά της φούστα για να μην πιαστεί στην άκρη της φελούκας και κατέβηκε από το μικρό πλεούμενο.

Δεν ήταν λίγοι οι ψαράδες της περιοχής που, βλέποντας τον κίνδυνο που αντιμετώπιζε το πλοίο είχαν σπεύσει να βοηθήσουν βάζοντας τις φελούκες τους στην πρώτη γραμμή της μάχης, σώζοντας κυριολεκτικά την κατάσταση και αποτρέποντας ένα μεγαλύτερο κακό, την τελευταία στιγμή. Όμως, αν και ολιγομελές, το πλήρωμα είχε ριχτεί στη μάχη της διάσωσης με μεγάλη αυταπάρνηση και είχε καταφέρει να οδηγήσει τους επιβάτες με ασφάλεια στην ξηρά.

Ο καπετάν Βαγγέλης τώρα πια ένιωθε ότι δεν όριζε το σώμα του. Παρά ταύτα, μόλις ο λουστρόμος ακούμπησε κάτω το παιδί, ο καπετάνιος έπεσε πάνω του κι άρχισε να του κάνει μαλάξεις και να του δίνει το φιλί της ζωής. Με μανιασμένες κινήσεις προσπαθούσε να επαναφέρει την ανάσα του άτυχου παιδιού. Έδειχνε ξεψυχοσμένο έτσι όπως ήταν ξαπλωμένο πάνω στο χώμα, αλλά ο καπετάν Βαγγέλης δε σταμάτησε παρά μόνο όταν ένιωσε τα πρώτα σημάδια ζωής να ξυπνούν ξανά το κορμί του και μια ελάχιστη πνοή να περνά με δυσκολία μέσα από τα πνευμόνια του.

Χρειάστηκε να γυρίσει ξανά στη θάλασσα και να κολυμπήσει αρκετά ακόμα προτού ολοκληρωθεί η διάσωση. Κάθε τόσο έφτανε κοντά στις βάρκες. Ανήμπορες εκείνες να σηκώσουν το βάρος των παιδιών, με δυσκολία κατάφεραν να μετακινούνται. Ο Βαγγέλης έπαιρνε κάποιο από τα παιδιά και με αργές κινήσεις κολυμπούσε, κρατώντας το στην αγκαλιά του, έως ότου φτάσει στην ακτή. Το ίδιο και τα υπόλοιπα μέλη του πληρώματος.

Ένωθε το νερό βαρύ και ασήκωτο πάνω στο σώμα του και κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια και για την παραμικρή κίνηση. Ο

φόβος βάραινε αντίστοιχα το σώμα των παιδιών, κι όταν αυτά τον έπιαναν από τον λαιμό στην προσπάθειά τους να σωθούν, ο Βαγγέλης με δυσκολία κατάφερε να ισορροπήσει. Μαζί με το υπόλοιπο πλήρωμα έκαναν ό,τι μπορούσαν παλεύοντας με τον χρόνο, σε μια άνιση μάχη. Έβλεπε το πλοίο να μετατοπίζεται όλο και περισσότερο και η αγωνία του να προλάβει για να μη θρηνήσουν θύματα μεγάλωνε συνεχώς. Ήξερε καλά πως αν βυθιζόταν όσο οι βάρκες ήταν στο νερό θα έπαιρνε μαζί του πολλές από αυτές στον βυθό.

Όταν και το τελευταίο παιδί πάτησε το πόδι του στην ξηρά και ο καπετάνιος σιγουρεύτηκε ότι κανείς δεν κινδύνευε πια, βγήκε κι αυτός και καταπονημένος ξάπλωσε ανάσκελα με απλωμένα τα χέρια του. Έσταζε ολόκληρος και είχε παγώσει, αλλά δεν το υπολόγιζε. Ο ήλιος τού έκαψε τα μάτια, αλλά εκείνος ένιωθε ευτυχιμένος, αφού τα παιδιά είχαν όλα σωθεί. Η αφυδάτωση έκανε τα χείλη του να κολλάνε. Με δυσκολία ανέπνεε. Ολόγυρά του όμως βρίσκονταν τα πενήντα τρία παιδιά, βρεγμένα ως το κόκαλο κι αυτά, κλαμένα για το άδοξο τέλος του παιχνιδιού, φοβισμένα, αλλά όμως ζωντανά, σώα και ασφαλή. Αυτή η πραγματικότητα πήρε από το κορμί του καπετάνιου όλη τη συσσωρευμένη κούραση.

Άκουγε γύρω του τις φωνές των ανθρώπων. Μαζεύονταν κοντά, οι περισσότεροι μουσκεμένοι, και άλλοι κατέφθαναν για να τους βοηθήσουν. Το λιγοστό πλήρωμα είχε μαζευτεί ολόγυρά του και ο καπετάνιος ένιωθε ικανοποιημένος. Είχε πετύχει να σωθούν όλοι, και προπαντός δεν είχε χαθεί κανένα παιδί. Σκέφτηκε τις μανάδες τους όταν θα μάθαιναν τι είχε συμβεί· την ανακούφισή τους όταν θα τα κρατούσαν πάλι στην αγκαλιά τους. Σκέφτηκε τα παιδιά των μελών του πληρώματος όταν θα σφιχταγκάλιαζαν τους πατεράδες τους ξανά, τη Βιργινία και τα δικά του παιδιά. Τότε, ξαφνικά, μια ζάλη μόνο πρόλαβε να

νιώσει κι ένα απότομο σφίξιμο στο στήθος· κάτι ψέλλισε, μια λέξη σαν «νερό», κι έπειτα έκλεισε τα μάτια του κι έγειρε λιπόθυμος το κεφάλι του. Ο κόσμος χάθηκε από μπροστά του και ο νους του βυθίστηκε στο σκοτάδι.

Την ίδια στιγμή ο λουστρόμος τού φώναξε: «Καπετάνιε, είσαι καλά, καπετάνιε;»

Η Βιογινία δεν τόλμησε να ρωτήσει τι είχε συμβεί τελικά στον άντρα της. Κρατούσε στην αγκαλιά της τον Μιχάλη και η σκέψη της είχε σταματήσει. Μπροστά της έπαιζε μόνο η σκηνή με τον λιπόθυμο καπετάνιο της. Λιπόθυμος, ή... Ούτε που τολμούσε να πάει παρακάτω ο νους της. Τα νέα την είχαν συγκλονίσει, και δεν μπορούσε να φανταστεί το τέλος αυτής της ιστορίας.

Κάποια στιγμή ο υπάλληλος της εταιρείας, βλέποντας ότι η νεαρή γυναίκα απέναντί του είχε κυριολεκτικά χάσει το χρώμα της, ίσωσε για μια ακόμα φορά τα γυαλιά του και της είπε: «Είστε καλά; Να σας φέρω λίγο νερό ακόμα; Μην ανησυχείτε, ο σύζυγός σας είναι καλά. Για προληπτικούς λόγους μεταφέρεται αυτή την ώρα στο νοσοκομείο του Πορτ Σάιντ. Για προληπτικούς λόγους, σας λέω και πάλι. Δεν υπάρχει λόγος ανησυχίας». Ύστερα γύρισε προς το μέρος του Μιχάλη και κοίταξε το παιδί· όλη αυτή την ώρα δεν είχε βγάλει μιλιά. Τι ήθελε η ευλογημένη και το 'φερε μαζί της; Του χαμογέλασε. Έπειτα γύρισε και πάλι στα χαρτιά του, παριστάνοντας τάχα πως ήταν πολύ απασχολημένος, περισσότερο για να τους ξεφορτωθεί.

Η χαρά και των δύο ήταν απερίγραπτη. Η Βιογινία σηκώθηκε να φύγει με την καρδιά ανάλαφρη. Ευχαρίστησε τον υπάλληλο και βγήκε από το γραφείο με αναπνευόμενο το ηθικό. Της αρκούσαν αυτές οι λέξεις: «Είναι καλά». Δίπλα της ο Μιχάλης προσπαθούσε να βαδίζει γρήγορα, χοροπηδώντας σχε-

δόν, ώστε να προλαβαίνει τα βήματα της μάνας του. Μέσα στο μυαλό του πλάθονταν ξανά και ξανά οι εικόνες που λίγο πριν είχε περιγράψει ο υπάλληλος. Ήταν περήφανος, αφού ο πατέρας του είχε φερθεί σαν ήρωας και είχε σώσει τόσα παιδιά.

Έτσι, κανείς από τους δύο δεν άκουσε τα λόγια του υπαλλήλου όταν έκλεινε η πόρτα του γραφείου πίσω τους, για μια ζάλη κι έναν οξύ πόνο στο στήθος, αφορμή για την εισαγωγή του καπετάνιου στο νοσοκομείο.

Ο σύγχρονος Οδυσσέας ονομάζεται Μιχάλης, γιος της Βιργινίας και του καπετάν Βαγγέλη. Το οδοιπορικό του ξεκινά από το Πορτ Σάιντ και η ανάγκη τον φέρνει στη Σαυτορίνη και στον Πειραιά των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων.

Ακολουθώντας το όνειρο για μια καλύτερη ζωή, θα δοκιμαστεί στα ανθρακωρυχεία της πόλης Μαρσινέλ στο Βέλγιο και στις αποβάθρες του λιμανιού της Νέας Υόρκης, προτού αποδεχτεί αμετάκλητα τη θαλασσινή του μοίρα.

Θα αναζητήσει τη δική του Πηνελόπη στο πρόσωπο της Εριέττας, θα συνοδοιπορήσει με παράξενους συντρόφους, όπως ο Αρτέμις και ο Αποστόλης, θα δει να ανοίγουν και να κλείνουν κύκλοι ζωής στη μεγάλη σκηνή του κόσμου.

Σ' αυτό το έπος της φτώχειας και του καθημερινού αγώνα πρωταγωνιστεί η ελληνική ψυχή ζυμωμένη με τη θάλασσα, στη θέα της οποίας ο απλός άνθρωπος βρίσκει ξανά τη δύναμη να ονειρεύεται.

Το Ουίσκι μπλε είναι μια μυθιστορηματική ματιά στον αιώνα που αφήσαμε πίσω μας, στις μικρές και μεγάλες στιγμές που συνθέτουν την οδύσσεια ενός Νεοέλληνα.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

www.psichogios.gr

ISBN 978-618-01-0786-9

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗ: 15539

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η